

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE - SOIH

JEDNAKI U RAZLIČITOSTI ...

Brošuru priredili: Zorislav Bobuš
Marica Mirić
Ratmir Džanić
Kristina Brkljača

Brošura je tiskana uz financijsku potporu
Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta
Školska godina 2014./2015.

Zagreb, 2015.

SHERATONSKA DEKLARACIJA

kojom je na Okruglom stolu
"Suvremeni pristup poimanju i definiranju invalidnosti"
održanom dana 27. srpnja 2003.

usvojeno nazivlje kad je u pitanju invalidnost

= za odrasle osobe

OSOBE S INVALIDITETOM

= za djecu

DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Molimo vas nazive koristite u svakodnevnoj
komunikaciji, u svim vrstama medija,
u zakonskim i podzakonskim aktima,
te stručnim i znanstvenim radovima.

Hvala vam što time pomažete
bržem i efikasnijem provođenju

SOCIJALNOG MODELA INVALIDNOSTI

UJEDINJENI NARODI,
Opća skupština

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom

Fakultativni protokol uz Konvenciju

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske
za osobe s invaliditetom

Ministarstvo obitelji, branitelja i
međugeneracijske solidarnosti

Zagreb, 2006.

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE - SOIH

JEDNAKI U RAZLIČITOSTI ...

ZAJEDNICA SAVEZA OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE - SOIH

Savska cesta 3, 10 000 Zagreb
tel.: 01 48 29 394, fax: 01 38 21 551
www.soih.hr, e-mail: soih@zg.t-com.hr

Zagreb, 2015.

Sadržaj

Uvod	5
Cerebralna paraliza	6
Neuromuskularne bolesti	12
Multipla skleroza	17
Intelektualne teškoće	21
Paraplegija i tetraplegija	26
Oštećenja sluha	29
Oštećenja vida	34
Gluhosljepoća	39

Uvod

Konvencijom UN o pravima osoba s invaliditetom dana je definicija prema kojoj „**osobe s invaliditetom** uključuju one koji imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.“

Konvencijom UN o pravima osoba s invaliditetom zagaranirana su osnovna ljudska prava osoba s invaliditetom, koja se temelje na načelima poštivanja urođenog dostojanstva, osobne autonomije uključujući slobodu osobnog izbora i neovisnost osoba; nediskriminacije; punog i učinkovitog sudjelovanja i uključivanja u društvo; poštivanja razlika i prihvaćanja osoba s invaliditetom kao dijela ljudske raznolikosti i čovječnosti; jednakosti mogućnosti; pristupačnosti; jednakosti između muškaraca i žena; poštivanja sposobnosti razvoja djece s teškoćama u razvoju i poštivanja prava djece s teškoćama u razvoju na očuvanje vlastitog identiteta.

U cilju izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom u području zdravstva u Konvenciji je članak 25 upravo posvećen toj temi. Osobe s invaliditetom nisu osobe s posebnim ili dodatnim potrebama u sustavu zdravstva već osobe s istim potrebama kao i svi drugi samo što se zbog postojanja invaliditeta te potrebe zadovoljavaju ponekad na drugačiji način, uz pomoć druge osobe, ortopedskih pomagala i primjenu suvremenih tehnologija.

Članak 24. Konvencije priznaje pravo obrazovanja OSI bez diskriminacije i na osnovu jednakih mogućnosti na svim razinama, kao i cjeloživotno obrazovanje.

Stoga se u ovoj ediciji daje prikaz osnovnih karakteristika pojedine vrste invaliditeta s ciljem „Upoznajmo se da bismo se bolje razumjeli“.

*Zorislav Bobuš, dr. med.
predsjednik*

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH

Cerebralna paraliza

ŠTO JE CEREBRALA PARALIZA I KAKO NASTAJE?

Cerebralna paraliza je grupa neprogresivnih poremećaja pokreta i položaja uzrokovana defektom ili oštećenjem nezrelog mozga. Pojam "cerebralna" odnosi se na mozak, a "paraliza" na poremećaj pokreta i položaja.

Uzrok cerebralne paralize je ozljeda mozga prije poroda, tijekom poroda ili tijekom prvih godina djetetova života. Ozljeda ne oštećuje djetetove mišiće ili živce koji ih povezuju s leđnom moždinom, nego sposobnost mozga da kontrolira te mišiće. Ovisno od položaja i ozbiljnosti ozljede mozga koja uzrokuje djetetove teškoće pri kretanju i koordinaciji pokreta, ona može uzrokovati i druge probleme - teškoće u razvoju, epileptične napade, teškoće u govoru, teškoće u učenju, probleme sluha ili vida. Cerebralna paraliza ubraja se u razvojne teškoće jer utječe na način djetetova razvoja.

Uzroci cerebralne paralize i čimbenici koji povećavaju vjerojatnost da će dijete imati cerebralnu paralizu dijele se na:

- prenatalne (od začeća do poroda),
- perinatalne (kratko vrijeme iza poroda i jedan tjedan poslije poroda) i
- postnatalne (poslije prvog tjedna iza poroda).

Konačnu dijagnozu cerebralne paralize postavlja neuropedijatar i/ili fizijatar. Cerebralna paraliza nije bolest i ne može se izliječiti. To je stanje koje traje od rođenja do smrti.

KLASIFIKACIJA

Prema težini oštećenja razlikujemo tri stanja:

- lagano,
- umjereno i
- teško.

Kod laganog stanja osoba nema smetnje govora, sposobna je za aktivnosti svakodnevnog života i kreće se bez pomagala.

Kod umjerenog stanja sposobnost za hodanje, samozbrinjavanje i govor nije odgovarajuća, osoba se kreće uz pomoć pomagala i potreban joj je medicinski rehabilitacijski tretman.

Osobi sa stanjem teškog poremećaja zbog višestrukih oštećenja potrebna je stalna pomoć i njega druge osobe.

Teškoće s kojima se suočavaju osobe s cerebralnom paralizom

Cerebralna paraliza počinje u ranom djetinjstvu i napreduje tijekom života. Osim primarne bolesti većina osoba ima i pridružena oštećenja od kojih su najviše zastupljena oštećenja vida te vrlo često mentalna retardacija.

Budući da ne postoje dvije iste osobe s cerebralnom paralizom potreban je individualni program tretmana. Fizikalni terapeut, radni terapeut i govorni terapeut nastojat će poboljšati tonus, pokrete i govor osobe. Učinkovitost fizikalnog tretmana ovisi o težini oštećenja mozga i o postojanju drugih oštećenja, kao što su oštećenja osjetila, teškoće u razvoju, epileptični napadaji, teškoće u govoru i učenju, problemi sluha ili vida i drugo, te o samom tretmanu, tj. vremenu kad je započet, koliko je ciljan i kakvim se intenzitetom provodi.

Međutim, jako važni terapeuti u tretmanu osobe s cerebralnom paralizom od najranijeg djetinjstva su roditelji. Najbitnije je od svega da roditelji znaju kako je svako dijete jedinstvena osoba i što ranije započnu s radom djeteta to će za njega biti bolje. Roditelji su dio tima i stručnjaci im moraju biti na usluzi te im pružati stalnu potporu.

Odgov i obrazovanje djece s cerebralnom paralizom započinje u predškolskoj dobi i nastavlja se dalje kroz sve obrazovne stupnjeve.

Model rada s djecom s cerebralnom paralizom je dinamičan proces i potrebno ga je mijenjati prema potrebama i stanju svakog pojedinog djeteta u određenom periodu.

Osobe s cerebralnom paralizom najčešće koriste pomagala za kretanje kao što su štapovi, štake, hodalice te invalidska kolica na ručni ili elektromotorni pogon, koja im omogućuju neovisnost i aktivniju ulogu u svakodnevnom životu.

Za detaljnije informacije obratiti se

HRVATSKOM SAVEZU UDRUGA CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE - HSUCDP

Ulica Marina Tartaglie 2, 10 090 Zagreb, tel: 01 4667 880, fax: 01 4666 327
e-mail: hsucdp@hsucdp.hr

ili udrugama članicama

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar

Ivana Gundulića 1, 43 000 Bjelovar
tel: 043 220 004, mob: 091 582 3727
e mail: utib@utib.hr

Udruga invalida grada Crikvenice

Petra Preradovića 1, 51 260 Crikvenica, tel: 051 241 724
e mail: udruga.invalida.grada.crikvenice@ri.t-com.hr

Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida

Ante Starčevića 1, 40 000 Čakovec, tel: 040 390 070
e mail: ddicpck@ddicpck.hr

Udruga distrofičara, oboljelih od cerebralne i dječje paralize i ostalih neuromuskularnih oboljenja

Petra Preradovića 26, 43 500 Daruvar, tel: 043 331 022
e mail: udruga.distroficara.cer.i.dj@bj.t-com.hr

Udruga invalida Donja Stubica

Toplička cesta 10, 49 240 Donja Stubica, tel: 049 286 232
e mail: uids@uids.hr

Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Dubrovačko neretvanske županije

Branitelj grada Dubrovnika 41, 20 000 Dubrovnik, tel: 020 411 137
e mail: anikolic@ddicpdnz.hr

Gradsko društvo invalida Đurđevac

Trg svetog Jurja 3, 48 350 Đurđevac, tel: 048 812 780, 048 280 496
e mail: durdevac@gdi.hr

Udruga roditelja djece i osoba s invaliditetom "Mali princ"

S. Majdeka 67, Donji Šarampov, 10 310 Ivanić Grad, tel: 01 282 9033
e mail: info@mali-princ.hr

Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije

Banjavčičeva 20, 47 000 Karlovac, tel: 047 61 50 63
e mail: udruga@uosikazu.hr

Udruga osoba s invaliditetom „Bolje sutra“ grada Koprivnice

Hercegovačka 1, 48 300 Koprivnica, tel: 048 642 066, 048 621 966, 048 492 064
e mail: udrugabolje.sutra@kc.t-com.hr

Udruga invalida Koprivničko križevačke županije

Hercegovačka bb, 48 000 Koprivnica, tel: 048 671 158
e mail: udruga-inv-kc-kz-zup@kc.t-com.hr

Udruga invalida Križevci - UIK

Trg Antuna Nemčića 7, 48 260 Križevci, tel: 048 681 211
e mail: uik@uik.hr

Udruga OSI - osoba s invaliditetom Kutina

Augusta Šenoa 2, 44 320 Kutina, tel: 044 625 598
e mail: udruga-osi@hi.t-com.hr

Udruga roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Sunce“

Kralja P. Krešimira IV, br. 9, 21 300 Makarska, tel: 021 616 660
e mail: udruga-sunce@st.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Našice

Kralja Tomislava 6, 31 500 Našice, tel: 031 611 452
e mail: udruga.osoba.s.invaliditetom@os.t-com.hr

Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Osijek

Martina Divalta 163, 31 000 Osijek, tel: 031 530 530
e mail: dicidp@os.t-com.hr

Udruga cerebralne i dječje paralize doline Neretve „Leptirići“ Ploče

Rogotinska 5, 20 2340 Ploče, tel: 091 512 7117
e mail: info@udrugaleptirici.hr

Udruga osoba s invaliditetom Sisačko - moslavačke županije

Jelene Babić 18, 44 250 Petrinja, tel: 044 719 482, 044 815 049
e mail: predsjednica@uosismz.hr, tajnik@uosismz.hr, petrinja@uosismz.hr

---

Udruga osoba s invaliditetom grada Požege i Županije Požeško-slavonske

Županijska 19/3, 34 000 Požega, tel: 034 313 946 mob: 098 955 6466
e mail: tjelesni_invalidi@po.t-com.hr, ivan.begic@po.ht.hr

Udruga cerebralne paralize Istarske županije

Gajeva 3, 52 000 Pula,
mob: 099 819 8855
e mail: ucpiz.pu@gmail.com

Udruga osoba s cerebralnom i dječjom paralizom Rijeka

Ružičeva 12/2, 51 000 Rijeka, tel: 051 37 42 82, 051 37 45 66
e mail: udruga.cdp.rijeka@ri.htnet.hr

Udruga invalida Samobora i Svete Nedjelje

Trg Matice Hrvatske 4, 10 430 Samobor, tel: 01 33 36 718
e mail: udruga-invalida-samobor@zg.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom distrofije, cerebralne i dječje paralize i osoba s ostalim tjelesnim invaliditetom grada Siska

Stjepana i Antuna Radića 46, 44 000 Sisak, tel: 044 54 03 76
e mail: uti-sisak@sk.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Slatina

Kralja Zvonimira 151, 33 520 Slatina, tel: 033 55 17 40
e mail: andjelka.zelenko@vt.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „Loco-Moto“

Andrije Hebranga 7/18, 35 000 Slavonski Brod
tel: 035 45 18 09
e mail: udruga.loco.moto@gmail.com

Udruga osoba s cerebralnom paralizom „Srce“

Mosećka 62, 21 000 Split, tel: 021 50 24 66
e mail: udruga.srce@gmail.com

Udruga osoba s invaliditetom Split

Kliška bb, 21 000 Split, tel: 021 31 43 15
e mail: uosis@post.t-com.hr

Udruga tjelesnih invalida TOMS

Ribarska 3, 21 220 Trogir, tel: 021 88 13 24
e mail: utit@st.htnet.hr

Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida grada Varaždina

Kralj Petra Krešimira IV/6, 42 000 Varaždin, tel: 042 21 43 93
e mail: dcdp@vz.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom „Suncokret“

Cvjetno naselje 10, 10 410 Velika Gorica
tel: 01 62 22 625 mob: 091 62 21 228 (predsjednik) 091 62 21 227 (tajnica)
e mail: udruga.suncokret@zg.htnet.hr

Udruga osoba s invaliditetom "Bubamara"

Vatrogasna 5, 32 100 Vinkovci, tel: 032 33 32 32
e mail: udruga-invalida-vinkovci@vk.t-com.hr

Udruga distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Virovitica

Trg kralja Tomislava 5, 33 000 Virovitica, tel: 033 72 50 39 mob: 098 99 45 147
e mail: udruga.distrof.tjelesnih.inv@vt.t-com.hr

Udruga tjelesnih invalida Zadarske županije

Ulica obitelji Stratico 1, 23 000 Zadar, tel: 023 21 38 85, 22 41 95
e mail: uti-zadar@zd.t-com.hr

CeDePe - Društvo osoba s cerebralnom i dječjom paralizom Zagreb

Dalmatinska 1, 10 000 Zagreb, tel: 01 48 48 911, 01 4848 905
e mail: cedepe@cedepe.hr

Udruga osoba s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije

Park hrvatske mladeži 2, 49 250 Zlatar, tel/fax: 049 46 76 96
Predsjednik: 098 809 6766, e mail: uoikzz@email.t-com.hr

Mišićne distrofije i ostale neuromuskularne bolesti

ŠTO SU MIŠIĆNE DISTROFIJE I OSTALE NEUROMUSKULARNE BOLESTI I KAKO NASTAJU?

Mišićne distrofije i ostale neuromuskularne bolesti su skupina bolesti unutar brojnih neuroloških bolesti, a kod kojih se prvenstveno radi o promjenama u području živčanih ili mišićnih stanica ili o poremećaju prijenosa podražaja sa živca na mišić. Tijek bolesti je progresivan, a zajednički znakovi i simptomi neuromuskularnih bolesti su slabost i gubitak snage mišića te smanjenje mišićnog volumena. Naziv „neuromuskularne“ dolazi od grčke riječi „neuron“, što znači živčana stanica i od latinske riječi „musculus“ što znači mišić.

S obzirom na početak razvoja patoloških promjena, dijele se na:

- **Bolesti motoričkih neurona (neuropatije)**

To su bolesti kod kojih se promjene prvo razvijaju u tijelima motoričkih živčanih stanica u području velikog mozga, moždanog debla ili leđne moždine.

- **Bolesti perifernih živčanih vlakana**

Kod ove skupine bolesti dolazi do promjena na bilo kojem mjestu duž perifernog živca, nastupa propadanje živčanog vlakna te ovojnice ostaju prazne kao cijevi ili najprije dolazi do propadanja ovojnice a zatim i središnjeg dijela živčanog vlakna.

- **Bolesti neuromuskularne spojnice**

Kao što ime govori, u ovu skupinu bolesti ubrajaju se bolesti kod kojih postoji poremećaj prijenosa podražaja sa živčanog vlakna na mišić.

- **Primarne bolesti mišića (miopatije)**

Ovu skupinu predstavljaju brojne bolesti kod kojih dolazi do različitih promjena u mišićnim vlaknima, a zbog toga i propadanja mišića.

U posljednjih nekoliko godina izdvajaju se bolesti čiji se uzrok povezuje s poremećajem u području kanalića u mišićnoj ili živčanoj stanici, kroz koje prolaze ioni na taj način omogućavajući funkciju stanica.

Najveću skupinu neuromuskularnih bolesti čine primarne bolesti mišića, koje se još nazivaju i miopatijama. Miopatije se dijele u dvije osnovne podskupine: nasljedne i stečene (stečenih je znatno manje). Kod upalnih miopatija zahvaćeni su mišići bez ikakvog reda, a kod nasljednih miopatija mišići su zahvaćeni selektivno. Među nasljednim miopatijama najbolje su proučene mišićne distrofije kojih ima više tipova.

Bolest, čiji je genetski poremećaj prvi otkriven, jest mišićna distrofija, koja prema liječniku koji je bolest prvi opisao nosi naziv **mišićna distrofija tipa Duchenne**.

Blaži oblik ove bolesti je **Beckerova mišićna distrofija**, kod koje se simptomi javljaju kasnije i sporije napreduju.

Među bolestima motoričkih neurona potrebno je spomenuti jednu od najtežih bolesti **Amiotrofičnu lateralnu sklerozu (ALS)** koja zahvaća gornje i donje motorne neurone.

Teškoće s kojima se suočavaju osobe s mišićnom distrofijom i ostalim neuromuskularnim bolestima

Zajednička karakteristika mišićnih distrofija i ostalih neuromuskularnih bolesti je gubitak mišićne snage dok se kasnije razvijaju sekundarne posljedice (skraćivanje tetiva, smanjena pokretljivost zglobova - kontrakture zglobova, deformacije kralježnice tipa skolioze). Pokretljivost s vremenom postaje otežana te može dovesti do gubitka sposobnosti samostalnog hoda. Važan oblik terapije kod osoba s mišićnom distrofijom i ostalim neuromuskularnim bolestima predstavljaju fizioterapija odnosno rehabilitacija. Uloga rehabilitacije je u održavanju preostalih mišića što duže aktivnim. Također je važno napomenuti da vježbe koje se provode moraju biti u okviru mogućnosti svakog individualno te da svrha vježbanja nije povećanje volumena mišića nego usporavanje progresije bolesti.

Kod pojedinih oblika bolesti prevladava slabost mišića šaka i stopala, a kod drugih slabost mišića ramenog i zdjeličnog pojasa.

Zbog slabosti mišića koji sudjeluju u disanju javljaju se i teškoće disanja te je radi održavanja kapaciteta pluća i očuvanja respiratornih organa bitno redovito provođenje vježbi disanja i korištenje pomagala za disanje.

Slabljenje mišića za žvakanje i gutanje, te jednaka i želuca otežava unos i sitnjenje hrane u ustima, njen prolaz i obradu u želucu, a smanjena funkcionalnost crijeva uvjetuje duže zadržavanje nepotrebnih tvari u njima, među kojima su i one štetne za organizam, problemi s otežanom i neredovitim stolicom, pa i zatvorom.

Faze bolesti mogu se razvrstati u tri skupine: faza samostalnog hoda, prijelazna faza ili faza otežanog hoda i faza pokretljivosti u invalidskim kolicima. Ovisno o stanju pokretljivosti, od ortopedskih pomagala osobe s neuromuskularnim bolestima koriste štap, štaku, ortopedske cipele, invalidska i elektromotorna kolica.

Za detaljnije informacije obratiti se

SAVEZU DRUŠTAVA DISTROFIČARA HRVATSKE - SDDH

Nova Ves 44, 10 000 Zagreb, tel: 01 4666 849, fax: 01 4666 849
e-mail: sddh@zg.t-com.hr

ili udrugama članicama

Društvo osoba s invaliditetom „Baranjsko srce“

Osječka ulica 49a, 31300 Beli Manastir, tel: 031 705 320, 031 705 322
e-mail: baranjskosrce@net.hr; baranjskosrce@os.t-com.hr

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar

Ivana Gundulića 1, 43000 Bjelovar, tel: 043 220 044
e-mail: utib@utib.hr

Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dj. paralize i ostalih tjelesnih invalida

Dr. Ante Starčevića 1, p.p.18, 40000 Čakovec, tel: 040 390 070,
e-mail: ddicp-ck@hi.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Daruvar

Petra Preradovića 26, 43500 Daruvar, tel: 043 331 022
e-mail: uid@bj.t-com.hr

Udruga distrofičara, oboljelih od cerebralne i dječje paralize i ostalih neuromuskularnih oboljenja

Petra Preradovića 26, 43500 Daruvar, tel: 043 331 022
e-mail: udruga.distroficara.cer.i.dj@bj.t-com.hr

Udruga invalida Donja Stubica

Toplička cesta 10, 49240 Donja Stubica, tel: 049 286 232
e-mail: uids@uids.hr

Gradsko društvo invalida Đurđevac

Trg sv. Jurja 3 48350 Đurđevac, tel: 048 280 496,
e-mail: durdevac@gdi.hr

Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije

Banjavčičeva 20, 47000 Karlovac, tel: 047 615 063
e-mail: udruga@uosikazu.hr

Udruga tjelesnih invalida Kaštela

Ante Beretina 4, 21216 Kaštel Novi, tel: 021 262 267
e-mail: udruga.tjelesnih.invalida.kastela@st.t-com.hr

Udruga invalida Koprivničko - križevačke županije

Hercegovačka bb, 48000 Koprivnica
tel: 048 222 689, 048 222 690; e-mail: udruga-inv-kc-kz-zup@kc.t-com.hr

---

Udruga osoba s invaliditetom „Bolje sutra“ grada Koprivnice

Hercegovačka 1, 48000 Koprivnica , tel: 048 642 066
e-mail: udrugabolje.sutra@kc.t-com.hr; marija.mraz@optinet.hr

---

Udruga distrofičara Krapina

Magistratska 12, 49000 Krapina, mob: 098 708 751
udruga.distroficara.kr@gmail.com; e-mail: mirjanajanzek@yahoo.com

---

Udruga invalida Križevci

Trg Antuna Nemčića 7, 48 260 Križevci, tel: 048 68 12 11
e mail: uik@uik.hr, udruga-invalida-krizevci@kc.htnet.hr

Udruga osoba s invaliditetom Kutina

Augusta Šenoje 2, 44320 Kutina, tel: 044 625 598
e-mail: udruga-osi@hi.t-com.hr

Udruga distrofičara grada Osijeka

M. Divalta 163, 31000 Osijek, tel: 031 506 010
e-mail: udruga@globalnet.hr

Udruga osoba s invaliditetom grada Požege i županije Požeško-slavonske

Županijska 19/3, 34000 Požega, tel: 034 313 946
e-mail: tjelesni_invalidi@po.t-com.hr

Društvo distrofičara Istre

Trg na mostu 2, 52 100 Pula, tel: 052 665 222, 052 21 72 42
e-mail: ddi@pu.t-com.hr

Udruga osoba s mišićnom distrofijom Primorsko-goranske županije

Milutina Barača 2b, 51000 Rijeka, tel: 051 343 112
e-mail: uid.pgz@email.t-com.hr

Udruga invalida Samobora i Svete Nedjelje

Trg Matice Hrvatske, 410430 Samobor, tel: 01 3336 718
e-mail: udruga-invalida-samobor@zg.htnet.hr

Udruga osoba s invaliditetom distrofije, cerebralne i dječje paralize i osoba s ostalim tjelesnim invaliditetom grada Siska

Stjepana i Antuna Radića 46, 44 000 Sisak, tel: 044 548 003
e-mail: uti-sisak@sk.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Slatina

Kralja Zvonimira 151, 33520 Slatina, tel: 033 551 740
e-mail: andjelka.zelenko@vt.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod „LOCO-MOTO“

Andrije Hebranga 5/15, 35 000 Slavonski Brod, tel: 035 45 18 09

e mail: udruga.invalida@sb.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Split

Kliška bb, 21000 Split , tel: 021 314 314, e-mail: uosis@post.t-com.hr

---

Udruga tjelesnih invalida TOMS

Ribarska 3, 21220 Trogir , tel: 021 881 324, 021 881 424, e-mail: utit@st.htnet.hr

---

Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida grada Varaždina

Kralja Petra Krešimira IV. 6, 42000 Varaždin, tel: 042 214 393,

e-mail: dcdp@vz.htnet.hr

„Bubamara“ – Udruga osoba s invaliditetom

Duga ulica 43, 32100 Vinkovci, tel: 032 333 232

e-mail: udruga-invalida-vinkovci@vk.t-com.hr

Udruga distrofičara i ostalih tjelesnih invalida Vukovarsko-srijemske županije

Glagoljaška 13 , 32100 Vinkovci, tel: 032 331 462

e-mail: udruga.distroficara.i.tjelesnih.invalida@vk.t-com.hr

Udruga distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Virovitica

Trg kralja Tomislava 5, 33000 Virovitica, tel: 033 725 039

e-mail: udruga.distrof.tjelesnih.inv@vt.t-com.hr

Udruga distrofičara Virovitica – UDVIR

Selo Korija, Nazorova cesta 175, 33000 Virovitica, tel: 033 738 079

e-mail: andjelka.bistrovic-nastic@vt.t-com.hr

Udruga tjelesnih invalida Zadarske županije

Ulica obitelji Stratico 1, 23000 Zadar, tel: 023 224 195

e-mail: uti-zadar@zd.t-com.hr

Društvo distrofičara Zagreb

Dalmatinska 1, 10000 Zagreb tel: 4848 908, fax: 4848-018

e-mail: drustvo.distroficara.zagreb@zg.t-com.hr

Udruga osoba s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije

Braće Radića 23, (ured: Park mladeži 2) 49 250 Zlatar, tel/fax: 049 46 76 96

Predsjednik: 098 809 6766, e mail: uoikzz@email.t-com.hr

Udruga distrofičara, cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida grada Županje

M. Pozajića 2b, 32 270 Županja, tel: 032 837 544

e mail: ivanrajc@inet.hr

Multipla skleroza

ŠTO JE MULTIPLA SKLEROZA I KAKO NASTAJE?

Multipla skleroza je bolest središnjeg živčanog sustava koji se sastoji od dva dijela: mozga i leđne moždine. Jedna je od najučestalijih neuroloških bolesti od koje obolijevaju osobe u dobi od 20-te do 40-te godine života. Žene obolijevaju pet puta češće od muškaraca.

Pravi uzrok multiple skleroze do danas nije poznat. Smatra se da je pojava multiple skleroze rezultat međudjelovanja genetskih čimbenika i čimbenika okoline i da nije uzrokovana samo jednim uzročnikom. U vjerovatne uzroke multiple skleroze danas se ubrajaju nasljednost (genetska predispozicija), infekcija (specifični, sporo djelujući virus ili bakterija koji ostaju prikriveni u organizmu mnogo godina), te alergijska zbivanja u samom organizmu. Trauma (fizički ili emocionalni stres, ozljeđivanje) može također biti dodatni čimbenik.

Danas se značajna istraživanja provode prema autoimunoj komponenti kao mogućem uzročniku multiple skleroze, što znači da zbog određenih razloga organizam počinje napadati samog sebe, a jedna od mogućih posljedica je i multipla skleroza.

Budući je multipla skleroza bolest nepoznata uzroka, pravo uzročno liječenje nije poznato. Iako još nema lijeka za multiplu sklerozu, postoje razni lijekovi koji utječu na tijek bolesti i simptome. U kombinaciji takvi lijekovi poboljšavaju kvalitetu života osoba s multiplom sklerozom. Kako je multipla skleroza bolest koja se razlikuje od osobe do osobe pa čak i u pojedine osobe u različitim razdobljima bolesti, tako i liječenje nije isto u svakog bolesnika. Vrlo je važno imati dobar kontakt s liječnikom i medicinskim osobljem u ustanovi u kojoj se provodi liječenje.

Tijek bolesti je u svake osobe različit i najčešće nepredvidljiv, ali s vremenom, većinu bolesnika se može svrstati u jednu od četiri skupine:

- **Relapsirajuće-remitentni oblik (pogoršanje-poboljšanje)**

U većine bolesnika (85%) bolest započinje kao relapsirajuće-remitirajući oblik. U tih osoba javljaju se faze pogoršanja odnosno akutni napadi za vrijeme kojih dolazi do pojave novih simptoma, ili se već postojeći simptomi

pogoršaju. Nastupaju u vremenu od nekoliko dana ili 1 do 2 tjedna, traju jedan do tri mjeseca i praćene su razdobljima povlaćenja bolesti, u kojima se stanje bolesnika vraća na ono koje je postojalo prije pogoršanja bolesti, ili može zaostati određeno manje oštećenje.

- **Sekundarno progresivni oblik**

U sekundarno progresivnom obliku nakon faza pogoršanja ne slijedi potpun oporavak već su s vremenom oštećenja sve veća te postoji kontinuirana progresija bolesti s kratkim razdobljima poboljšanja ili stabilizacije. Progresija je brža što je bolest počela kasnije i što je kraći vremenski razmak između prva dva maha bolesti.

- **Primarno progresivni oblik**

U rijetkim slučajevima, bolest ima primarno progresivni tijek (nema faza poboljšanja bolesti, već postoji stalna progresija oštećenja s gubitkom određenih funkcija i sposobnosti).

- **Progresivo-relapsirajući oblik**

U progresivno-relapsirajućem obliku bolest se progresivno pogoršava od samog početka, ali još uvijek ima veća, akutna pogoršanja, s ili bez oporavka na stupanj prije.

Bolest se može stabilizirati i zaustaviti u svakom trenutku, bez obzira na obrazac ponašanja koji je do tada slijedila.

Teškoće s kojima se suočavaju osobe s multiplom sklerozom

Multipla skleroza uzrokuje niz poremećaja koji variraju od osobe do osobe a uključuju: poremećaje ravnoteže i koordinacije pokreta uz tremor i skandiran govor, obamrlost ili druga oštećenja osjeta, opću slabost, slabost ruku ili nogu (poremećaji mišićne snage) s pojavom spasticiteta i spazama, poremećaje sfinktera, inkontinenciju, seksualne probleme, mentalne poremećaje te smetnje vida. Osobe s multiplom sklerozom koriste različita ortopedska pomagala (remeni, ortoze, štapovi, štake, hodalice, invalidska kolica) koja im olakšavaju kretanje.

Za detaljnije informacije obratiti se

SAVEZU DRUŠTAVA MULTIPLE SKLEROZE HRVATSKE - SDMS

Trnsko 34, 10 000 Zagreb, tel. 01 6554 757, fax. 01 6554 757

e-mail: sdmsh_hrvatske@sdmsh.hr

ili udrugama članicama

Društvo multiple skleroze Zagrebačke županije

Krušlinova 6, 10290 Zaprešić, tel: 01 653 95 29; 098 1325 350

e-mail: msbran@net.hr; dmszag.zup@gmail.com

Društvo multiple skleroze Grada Zagreba

Trnsko 34, 10020 Zagreb, tel: 01 655 22 65

e-mail: dmsgz2012@gmail.com

Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije

Trg Dragutina Domjanića 6, 49210 Zabok, tel: 049 22 19 73

e-mail: dms_krapina@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Karlovačke županije

Banjavčičeva 20, 47000 Karlovac, tel: 047 41 29 98

e-mail: dms.karlovac@gmail.com

Društvo multiple skleroze Primorsko-goranske županije

Kružna 7, 51000 Rijeka, tel: 051 21 45 95

dms_primorje@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Istarske županije

Keršovanijeva 35, 52000 Pula, tel: 052 21 00 52

e-mail: dms_istra@sdmsh.hr; dmsiz@pu.t-com.hr

Društvo multiple skleroze Ličko-senjske županije

Miroslava Kraljevića 4 53 000 Gospić, tel: 053 560070

e-mail: anita.spalj@gs.t-com.hr

Društvo multiple skleroze Split

B. Papandopula 3, 21000 Split, tel: 021 46 82 25

e-mail: dms_split@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Šibensko-kninske županije

Kralja Zvonimira 44, 22000 Šibenik, tel: 022 217 001; 098 181 9204

e-mail: dms_sibenik@sdmsh.hr; dmsh.sibensko.kninska@si.htnet.hr

---

Društvo multiple skleroze Dubrovačko-neretvanske županije Dubrovnik

Lazareti bb, 20 000 Dubrovnik, tel: 020 42 50 86

e-mail: dms_dubrovnik@sdmsh.hr

Društvo oboljelih od multiple skleroze Zadarske županije

Josipa Bana Jelačića 18, 23000 Zadar, tel: 023 32 52 60

e-mail: dms_zadar@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Varaždinske županije

J. Križanića 33, 42000 Varaždin, tel: 042 20 62 50

e-mail: dms_varazdin@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Koprivničko-križevačke županije

Hercegovačka bb, 48 000 Koprivnica, tel: 048 222 686

e-mail: dms-kc-kz@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Međimurske županije

A. Shulteisa 19, 40000 Čakovec, tel: 040 39 64 70; 040 85 84 56 (kuća)

e-mail: ms_medimurje@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Bjelovarsko-bilogorske županije

Ivana Gundulića 1, 43000 Bjelovar, tel: 043 244 714; 098 979 66 44

e-mail: projekti-bjelovar@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Virovitičko-podravске županije

Matije Gupca 78, 33 000 Virovitica, tel: 033 725 280

e-mail: dmsvpz@gmail.com

Društvo multiple skleroze Osječko-baranjske županije

Ljudevita Posavskog 14, 31000 Osijek, tel: 031 30 23 23, 031 30 00 58 kuća

e-mail: dms_osijek@sdmsh.hr

Društvo multiple skleroze Vukovarsko-srijemske županije

Ljudevita Gaja 12, 32 000 Vukovar, tel: 032 303 883

e-mail: dmsvukovar@gmail.com

Društvo multiple skleroze Brodsko-posavske županije

Đure Pilara 2, 35 000 Slavonski Brod, tel: 035 411 328

e-mail: dmssb@email.t-com.hr

Društvo multiple skleroze Požege

Trg Svetog Trojstva 1, 34 000 Požega, tel: 034 272 625, 099 272 6250

e-mail: dms_pozega@sdmsh.hr

Intelektualne teškoće

ŠTO SU INTELKTUALNE TEŠKOĆE I KAKO NASTAJU?

Prema suvremenim spoznajama i pristupu Svjetske zdravstvene organizacije intelektualne teškoće se određuju kao značajno ograničenje u ukupnom životu pojedinca, karakterizirano bitnim ispodprosječnim intelektualnim funkcioniranjem koje je istodobno popraćeno smanjenom razinom u dvije ili više adaptivnih vještina. Područja adaptivnih vještina su komunikacija, briga o sebi, stanovanje, socijalne vještine, samousmjeravanje, zdravlje i sigurnost, funkcionalna akademska znanja, slobodno vrijeme i rad. Intelektualne teškoće kao stanje utvrđuje se prije 18. godine života.

KLASIFIKACIJA

Prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti vezane za intelektualne teškoće dijeli se na sljedeće podkategorije:

- **Lakše intelektualne teškoće**

Približni kvocijent inteligencije proteže se između 50 i 69 što odgovara mentalnoj dobi djeteta od 9 do 12 godina. Obuhvaća neke teškoće pri učenju, dok su mnogi odrasli s tim stupnjem intelektualnih teškoća sposobni za rad i ostvarivanje socijalnih kontakata.

- **Umjerene intelektualne teškoće**

Približni kvocijent inteligencije proteže se između 35 i 49 što odgovara mentalnoj dobi od 6 do 9 godina. Moguć je određen stupanj nezavisnosti, uključujući komuniciranje, učenje i brigu o sebi. Odrasle osobe s tim stupnjem intelektualnih teškoća trebaju razne oblike potpore za život i rad.

- **Teške intelektualne teškoće**

Približni kvocijent inteligencije proteže se između 20 i 34 što odgovara mentalnoj dobi od 3 do 6 godina. Potrebna je kontinuirana pomoć okoline.

- **Duboke (teške) intelektualne teškoće**

Približni kvocijent inteligencije je ispod 20 što odgovara mentalnoj dobi ispod tri godine. Potrebna je stalna pomoć i njega, postoje ozbiljna ograničenja u komunikaciji i pokretljivosti.

Intelektualne teškoće nisu bolest i ne mogu se liječiti. Jednom postavljena dijagnoza može se promijeniti, u smislu postojanja intelektualnih teškoća i pripadnosti određenoj podkategoriji.

Etiološki čimbenici intelektualnih teškoća dijele se na biološke, psihosocijalne i kombinirane. No, prema podacima iz literature, unatoč napretku dijagnostike, kod 30-40% osoba s intelektualnim teškoćama ne može se utvrditi jasna etiologija.

Glavni predisponirajući čimbenici su rana oštećenja u embrionalnom razvoju (oko 30%), vanjski faktori (15-20%), problemi u trudnoći i perinatalne smetnje (oko 10%), nasljednost (oko 5%) i opće zdravstveno stanje u dojeničkoj dobi (oko 5%).

Prema vremenu nastanka uzroci intelektualnih teškoća dijele se na:

- prenatalne (uzroci koji su prisutni u vremenu od začeća do početka poroda),
- perinatalne (svi čimbenici koji nepovoljno djeluju na dijete od trenutka početka poroda do završetka poroda),
- postnatalne (svi čimbenici koji djeluju na dijete od rođenja do završetka razvojnog doba).

Teškoće s kojima se suočavaju osobe s intelektualnim teškoćama

Mnoga ispitivanja i svakodnevna pedagoška praksa pokazala su da se osobe s intelektualnim teškoćama u svojim kognitivnim, emocionalnim i drugim karakteristikama razlikuju od osoba prosječne inteligencije, i to u zavisnosti od stupnja intelektualne teškoće, što se odražava na govor, pamćenje, pažnju, percepciju, mišljenje i jezik, kao i na njihovo opće snalaženje u problemnim situacijama. Socijalne vještine su kod djece i kod odraslih osoba s intelektualnim teškoćama nedostatno razvijene i u velikoj mjeri variraju. Emocionalno uključivanje i razumijevanje u odnosu s drugim ljudima povezani su sa uspješnim socijalnim razvojem uključujući odnose s vršnjacima i odraslim ljudima. I djeca i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama slabije prepoznaju emocije na osnovi neverbalne komunikacije. Vrlo je bitan i utjecaj okoline na razvoj osobe s intelektualnim teškoćama. Istraživanja su pokazala da okolina manje potiče razvoj djeteta što je teža intelektualna teškoća. Nepovoljni okolinski uvjeti posebno su izraženi pri smještaju osobe u instituciju, ali isto tako i u obiteljima slabijeg socijalno - ekonomskog statusa. Negativni utjecaj okoline očituje se i kroz stigmatizaciju i predrasude na što su osobe s intelektualnim teškoćama vrlo osjetljive. Kod

mnogih takav odnos vrlo loše utječe na njihovo samopoštovanje i dovodi do razvoja bespomoćnosti, dok kod drugih dolazi do negiranja bilo kakvog oštećenja. Dolazi i do teškoća u interpersonalnim odnosima, a razvija se i osjećaj nemogućnosti kontrole vlastite okoline.

za detaljnije informacije obratiti se

HVATSKOM SAVEZU UDRUGA ZA OSOBE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA

Prilaz Gjure Deželića 43/III, 10 000 Zagreb, tel: 01 3773 105, fax: 01 5573 318
e-mail: savezmr@savezmr.hr

ili udrugama članicama

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Bjelovar

Sjedište: Gundulićeva 1 (kontakt adresa: Ivanovečka 4) 43 000 Bjelovar,
tel: 043 211 134, e mail: drustvozapomocmro@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Korak dalje Daruvar

Preradovićeva 63, 43 500 Daruvar, tel: 043 33 36 53, mob: 099 51 69 797
e mail: udruga.korak.dalje@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR

Donji Kukuruzari 54, 44 431 Donji Kukuruzari
tel: 044 85 60 16, mob: 098 17 38 385

Rina Mašera, Udruga za pomoć mentalno retardiranim osobama Dubrovnik

Od čempresa 6, 20 000 Dubrovnik, tel: 020 41 41 68
e mail: rina.masera1@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Đakovo

Trg dr. F. Tuđmana 4 (kontakt adresa: Kralja Tomislav 18), 31 400 Đakovo,
tel: 031 812 326, e mail: udruga.dj@gmail.com

Udruga "Ivanečko Sunce" za osobe s MR

Ljudevita Gaja 13, 42 240 Ivanec, tel: 042 78 43 93, mob: 098 59 05 74

Karlovac - Udruga za pomoć osobama s MR

Vladimira Nazora 16a, 47 000 Karlovac, tel: 047 63 15 70
e mail: rajska.ptica@ka.t-com.hr

Udruga za pomoć osobama s MR San Kaštela

Ul. Braće Radić bb, 21 212 Kaštel Sućurac, tel: 098 91 22 358
e mail: milrad@net.hr

Udruga za pomoć osobama s MR

Hercegovačka bb, 48 000 Koprivnica, tel: 048 62 44 14, mob: 098 98 15 125
e mail: hsuomrk@gmail.com

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Krapina

Magistratska 12, 49 000 Krapina, tel: 049 373 601
e mail: udruga.mro.krapina@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Križevci

Matije Gupca 36, 48 260 Križevci, tel: 048 27 09 98
e mail: udruga.za.osobe.s.mr.krizevci@kc.t-com.hr

Udruga za osobe s invaliditetom "Ludbreško sunce"

Izvorska 6, Globočec, 42 230 Ludbreg, tel: 042 81 96 36, mob: 099 70 05 979
e mail: ludbresko.sunce@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR "Suncokret" Nova Gradiška

Frankopanska 43, 35 400 Nova Gradiška, tel: 035 34 12 40
e mail: uzpos@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Orahovica

Kralja Zvonimira 53, 33 515 Orahovica, tel: 033 67 41 10
e mail: jaglac@vt.htnet.hr

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Osijek

Solarski trg 2, 31 000 Osijek, tel: 031 28 39 99
e mail: drustvo.mro.osijek@gmail.com

Udruga za osobe s MR Radost Ploče

Gračka 5, 20 340 Ploče, tel: 020 67 08 56
e mail: udruga.radost@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Istarske županije Pula

Kraška 1, 52 100 Pula, tel: 052 21 36 23
e mail: ured@mristra.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Rijeka

Ulica 1.maja 14 a, 51 000 Rijeka, tel: 051 21 38 33
e mail: udrugamro-srce@ri.t-com.hr

Društvo za pomoć osobama s MR Grada Senja

Dvorac 5, 53 270 Senj, tel: 053 88 45 85

Udruga za pomoć osobama s MR Grada Siska

Sjedište: Ivna Meštrovića 32 (kontakt adresa: Trg 22. lipnja 4b), 44 000 Sisak,
tel: 044 548 003, e-mail: uti-sisak@sk.t-com.hr

Društvo za pomoć osobama s MR Slatine

Rudolfa Koliboša 41, 33520 Slatina, tel: 033 55 16 87, mob: 091 51 85 308
e mail: obitelj.covic@mail.inet.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Slavonski Brod

Mikrorajon III, br. 13, 35 000 Sl. Brod, tel: 035 26 65 00, mob: 091 50 58 333
e mail: udrugaomrsb@gmail.com

Udruga za pomoć osobama s MR Zvono

Mosečka 70, 21 000 Split, tel: 021 50 22 49
e mail: zvono@st.t-com.hr

Udruga Sunce Varaždin za osobe s MR

Tina Ujevića 11, 42 000 Varaždin, tel: 042 31 03 75, mob: 098 74 56 89
e mail: sunce@vz.t-com.hr

Sekcija MRO - "Bubamara" Udruga osoba s invaliditetom

Vatrogasna 5, 32 100 Vinkovci, tel: 032 333 232
e mail: udruga-invalida-vinkovci@vk.t-com.hr

Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama Vukovar - Klub "Golubica"

Petra Preradovića 40, 32 000 Vukovar, tel: 032 417 700, mob: 098 96 71 407
e mail: drustvomrovu@vu.t-com.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Svjetlo

Tuđmanova 24 o, 23 000 Zadar, tel: 023 21 48 33
e mail: svjetlo@xnet.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Grada Zagreba

Petrovaradinska bb, Prečko, 10 000 Zagreb, tel: 01 38 73 655
e mail: udruga.mro@zg.t-com.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Šibensko-kninske županije "Kamenčići"

Stipe Ninića 36, 22 000 Šibenik, tel: 022 21 81 44, mob: 095 30 00 330,
e-mail: udruga.kamenci@si.t-com.hr

Udruga za pomoć osobama s MR Međimurske županije

Perivoj Zrinskih 2,31 400 Đakovo, tel: 040 390 260
e mail: udruga.mr@email.t-com.hr, jadranka.hranilovic@public.carnet.hr

---

Udruga za pomoć osobama s MR Đurđevac

Trg sv. Jurja 12, 48 350 Đurđevac, tel: 048 81 13 84
e mail: udruga.pomoc.dju@kc.t-com.hr

Paraplegija i tetraplegija

ŠTO SU PARAPLEGIJA I TETRAPLEGIJA I KAKO NASTAJU?

Paraplegija i tetraplegija su stanja izazvana oštećenjem leđne moždine. Leđna moždina i njeni živci u vratnom dijelu odgovorni su za rad ruku, u prsnom dijelu za trup, a u slabinskom i križnom dijelu za rad nogu. Ako povredom nastane prekid ovih veza, bilo djelomičan ili potpun, gubi se mogućnost prijenosa podražaja od leđne moždine ka mozgu, kao i od mozga ka leđnoj moždini.

Do oštećenja leđne moždine može doći povredom ili oboljenjem kralježnice i leđne moždine. Ovisno o tome koji je kralježak povrijeđen osoba može biti oduzeta (imati plegiju) od visine tog kralješka na niže. Ovisno o obliku povrede, ta stanja se dijele na ona s potpunim prekidom veze mozga i leđne moždine (paraplegija i tetraplegija) i na one s djelomičnim prekidom (parapareza i tetrapareza).

Paraplegija je posljedica spinalne ozljede u torakalnom (*prsnom*), lumbalnom (*slabinskom*) ili sakralnom (*križnom*) dijelu kralježnice koju karakterizira djelomični (parapareza) ili potpuni (paraplegija) gubitak funkcija ispod razine ozljede.

Tetraplegija je posljedica spinalne ozljede u vratnom dijelu kralježnice čije su posljedice potpuni (tetraplegija) ili djelomični (tetrapareza) gubitak funkcija ispod mjesta ozljede.

Preostale motorne i senzorne funkcije ispod razine ozljede kralježnice ovise o tome je li oštećenje živčanih struktura potpuno ili djelomično, a mnogobrojni i različiti uvjeti mogu utjecati na živce, mišiće i kosti nakon ozljede leđne moždine.

Uzroci paraplegije i tetraplegije su najčešće prometne nesreće (44%), nasilje/oružje (24%), padovi (22%), sport i skokovi u vodu (8%), te drugi uzroci (2%).

Teškoće s kojima se suočavaju osobe s paraplegijom i tetraplegijom

Kao posljedica prekida stanica koje povezuju živce s mozgom, razvija se pretjerana aktivnost uslijed povećanih refleksa što može izazvati refleksnu kontrakciju mišića koja se ne može kontrolirati, poznatu kao spascititet, a

jedan od najčešćih tipova su ukočenost i izravnatost koljena i ispruženo stopalo te savinuće kuka i koljena. Spascitet može uzrokovati smetnje kod spavanja, vožnje automobila, hodanja s hodalicom, te može izazvati ograničene pokrete zglobova (kontrakture) ili izazvati ogrebotine i oštećenja na koži.

Neke ozljede leđne moždine imaju za posljedicu veću ili manju mišićnu atrofiju što znači smanjenje veličine mišićne mase kada se ona ne upotrebljava. Rane od pritiska (dekubitusi) jesu bilo koji "prekid" kože ili bilo koje područje na tijelu gdje je koža ili bilo koje tkivo mrtvo (odumrlo), a nove se tkivne stanice stvaraju. Uzrok je jaki i produženi pritisak na kožu koji prekida krvnu opskrbu u tom djelu kože.

Česta pojava kod ozljeda leđne moždine je osteoporozna, koju karakterizira gubitak kalcija i fosfora iz kostiju koje više nemaju potrebnu snagu da drže tonus mišića tijekom aktivnosti i stajanja.

Okoštavanje je rast tkiva poput komadića kosti ispod visine ozljede. Kost se stvara unutar mišića, obično oko zglobova koljena, kukova i laktova. Takva kost koja naraste u tijelu je bez prave funkcije, a može pričinjavati probleme pri pokretu zgloba.

Stradavanje kao uzrok ozljeda leđne moždine ima za posljedicu visoki stupanj tjelesnih poremećaja: od osjeta tijela, inkontinencije, gubitka kontrole defekacije, spazama i nemogućnosti oporavka do poremećaja svih socijalnih aspekata življenja. Rehabilitacijski program osoba nakon stradavanja ima za cilj naučiti vještine samostalnog življenja poput samozbrinjavanja, organiziranje osobne pomoći, prilagođavanje na invaliditet, savjetovanje pribavljanjem adekvatnih pomagala, prevladavanje mnogobrojnih tjelesnih poremećaja, prilagođavanje kuće/stana i automobila, kako bi se što je moguće brže osoba uključila u normalne tijekove življenja.

Glavna pomagala za osobe s ozljeđenom leđnom moždinom su invalidska kolica i hodalice. Postoje i električni aparati pomoću kojih se glasovnim naredbama ili pritiskom jednog mišića u podlaktici ili na laktu, ili pak samo pritiskom podbratka, može podići i spustiti odnosno prilagoditi krevet, uključiti ili isključiti televizor ili radio-aparat, pa čak i odgovoriti na kućni telefon.

za detaljnije informacije obratiti se

HRVATSKOJ UDRUZI PARAPLEGIČARA I TETRAPLEGIČARA - HUPT

Varićakova ulica 20, 10 020 Novi Zagreb - Slobošćina

tel: 01 3831 195, fax: 01 3648 582

e-mail: hupt@hupt.hr

ili udrugama članicama

Splitsko-dalmatinska udruga spinalno ozljeđenih

Lička ulica 1, 21 000 Split, tel: 021 273 933

e mail: sosd@net.hr

Spinalne ozljede Zagreb

Varićakova ulica 20, 10 020 Novi Zagreb – Slobošćina, tel: 01 38 31 195

e mail: info@soz.hr

Udruga osoba sa spinalnim ozljedama - Karoca Rijeka

Istarska ulica 24, 51 000 Rijeka, tel: 051 62 24 25

e mail: karoca.rijeka@gmail.com

Udruga paraplegičara i tetraplegičara Bjelovarsko-bilogorske županije

Veliki Prokop 9, 43 233 Trnovitički Popovac, tel: 043 54 20 72

e mail: upitbbz@net.hr

Udruga paraplegičara i tetraplegičara Istarske županije

Prilaz Svetog Nikole 17, 52 100 Pula, tel: 091 597 1626

e mail: upitiz@net.hr

Udruga paraplegičara i tetraplegičara Osječko-baranjske županije

Vijenac Ivana Meštrovića 26 c, 31 000 Osijek, tel: 031 28 16 00

e mail: upit-os@upit-os.hr

Oštećenja sluha

ŠTO SU OŠTEĆENJA SLUHA I KAKO NASTAJU?

Oštećenja sluha su gluhoća i naglušost.

Gluhoćom nazivamo nedostatak ili prestanak funkcije sluha kao sredstva socijalnoga kontakta.

Gluhom osobom smatramo osobu koja se za socijalni kontakt ne može služiti sluhom, a nagluha je ona osoba u koje je osjet sluha oštećen, ali takva osoba uspijeva, već prema stupnju naglušosti, slušnim pomagalom ili bez njega komunicirati s okolinom.

Sluh je uz oko najvažniji telereceptor, jer preko njega dobivamo informacije, stječemo sposobnost govornog komuniciranja i razvijamo apstraktno mišljenje.

Najčešći uzroci gluhoće ili naglušosti mogu biti genetske prirode (24-39%), embriopatije (6-24%) ili perinatalni uzroci (6-23%). Nepoznat uzrok gluhoće ili naglušosti javlja se kod 25-45% slučajeva.

KLASIFIKACIJA

Oštećenja sluha mogu se klasificirati prema:

1. stupnju oštećenja sluha osobe s oštećenim sluhom dijelimo na;
  - gluhe
  - nagluhe
2. nastanku;
  - nasljedna
  - stečena
3. uzroku i mjestu
4. vremenu nastanka;
  - prelingvalna
  - postlingvalna

Pojam *nagluh* koristi se za definiranje svih grupa nagluših, od teške do lakše naglušosti, pa sve do kasnije oglušjelih osoba. Suprotno od rođenih gluhih osoba, nagluhi su razvili govor, te ga koriste kao osnovno sredstvo komunikacije, uz pomoć ili bez upotrebe znakovnog kao pomoćnog jezika.

Karakteristike funkcioniranja s obzirom na stupanj naglušosti

- **Lagana naglušost**

Osobe sa laganom naglušosti, često mogu živjeti bez slušnog pomagala, no ovise o određenim pravilima komunikacije kao što su dobra akustika, dobro osvjetljenje i jasan govor.

- **Srednja do teška naglušost**

Najvažniju pomoć ovoj grupi osoba oštećena sluha pružaju dobra slušna pomagala. Slušno pomagalo može biti korišteno zajedno s drugim slušnim uređajima kao što je induktivna petlja i "stolna petlja". Slušni aparat uvijek je podešen prema stupnju naglušosti, te bi uz proces prilagođavanja trebao slijediti i trening o tome kako koristiti i kako održavati slušno pomagalo. Ostale stvari koje bi se trebale uzeti u obzir su i mobilnost prstiju i ruku, te ostalo zdravstveno stanje korisnika. Uz upotrebu slušnog pomagala, osobe iz ove grupe ovise o istim pravilima komunikacije kao i osobe s lakšim gubitkom sluha, kao i o vizualnim informacijama i titlovanju.

- **Kasnije oglušjele osobe (postnatalno)**

Kasno oglušjele, zovemo one osobe koje su potpuno ili gotovo potpuno izgubile sluh nakon što su već razvile govor. U mnogim slučajevima slušna pomagala nisu dostatna, te je potrebna tekstualna interpretacija ili znakovni jezik.

Mjere za poboljšanje slušanja i komunikacije su: dobro podešen slušni aparat koji odgovara nagluhoj osobi i njezinom stupnju gubitka sluha, dobra akustika, dobro osvjetljenje, titlovanje, poznavanje znakovnog jezika te tehnički uređaji kao što su induktivna petlja, stolna petlja, infra-crveni sistem, FM odašiljač, pojačalo govora „Hear it“, alarmni sistemi s vibrirajućim i svjetlosnim signalima, telefoni.

Za detaljnije informacije obratiti se

HRVATSKOM SAVEZU GLUHIH I NAGLUHIH - HSGN

Palmotićeve 4, 10 000 Zagreb, tel: 01 4814 114, fax: 01 4835 585

e-mail: hrv.savez-gluhih@zg.t-com.hr

ili udrugama članicama

Udruga osoba oštećena sluha Bjelovarsko-bilogorske županije

Masarykova 8, 43 000 Bjelovar, tel: 043 245 906

e mail: udruga.gluhih.bjelovar@bj.t-com.hr

Udruga gluhih i nagluhih Daruvar

Petra Preradovića 26, 43 500 Daruvar, tel: 043 33 10 22

e mail: uid@bj.t-com.hr, uoos.bbz@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Dubrovačko-neretvanske županije

J. Kosora 30, 20 000 Dubrovnik, tel: 020 33 26 90

e mail: udruga-gluhih@net.hr

Društvo osoba oštećena sluha Krapinsko-zagorske županije

Magistratska 12, 49 000 Krapina, tel: 049 37 37 63

e mail: doos@email.t-com.hr

Udruga gluhih i nagluhih Karlovačke županije

Šebetićeve 3, 47 000 Karlovac, tel: 047 61 54 08

e mail: udruga.gluhih@ka.t-com.hr

Udruga gluhih i nagluhih

Josipa Jurja Strossmayera 5, 31 500 Našice, tel: 031 61 33 51

e mail: ugnon613351@net.hr

Udruga gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije

Pavla Pejačevića 3, 31 000 Osijek, tel: 031 36 95 88

e mail: gluhi.osijek@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Istarske županije

Anticova 5, 52 100 Pula, tel: 052 210 752

e mail: ugnzi@net.hr, udruga.gluhih.i.nagluhih@pu.t-com.hr

Udruga gluhih i nagluhих Primorsko-goranske županije

Viktora Cara Emina 9, 51 000 Rijeka, tel: 051 21 39 29
e mail: ugingpz.ri@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhих grada Siska i Sisačko-moslavačke županije

Trg 22. lipnja 4, 44 000 Sisak, tel: 044 54 80 03
e mail: udruga.gluhих.i.nagluhих.osoba@sk.t-com.hr, ugnosk@gmail.com

---

Udruga gluhih i nagluhих Brodsko-posavske županije

Horvatova 3, 35 000 Slavonski brod, tel: 035 444 915
e mail: uginbpz@yahoo.com

Udruga gluhih i nagluhих Splitsko-dalmatinske županije

Trg bana Josipa Jelačića 6, 21 000 Split, tel: 021 34 87 87
e mail: uguost@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhих Šibensko-kninske županije

Stjepana Radića 46, 22 000 Šibenik, tel: 022 335 248
e mail: hrvojepapak@yahoo.com

Udruga gluhih i nagluhих grada Varaždina i Varaždinske županije

Slavonska 22, 42 000 Varaždin, tel: 042 32 03 14
e mail: ugvoz@inet.hr

Udruga osoba oštećena sluha Zadarske županije

Ruđera Boškovića 6/3, 23 000 Zadar, tel: 023 21 34 42
e mail: udruga.osoba.ostecena.sluha@zd.t-com.hr

Savez gluhih i nagluhих Grada Zagreba

Kneza Mislava 7, 10 000 Zagreb, tel: 01 46 19 116
e mail: savez.gluhих.i.nagluhих@zg.t-com.hr

Udruga gluhih i nagluhих Vukovarsko-srijemske županije i grada Vukovara

Vladimira Gortana 25b, 32 100 Vinkovci, tel: 099 787 3215
e mail: uoosvsz@yahoo.com

Udruga gluhih i nagluhих Virovitičko-podravske županije

Jelačićev trg 9, 33 000 Virovitica, tel: 033 72 11 90

Udruga osoba oštećena sluha Županje

Veliki Kraj 54, 32 270 Županja, tel: 032 830 097
e-mail: uoosi.zv@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Međimurske županije

Perivoj Zrinskih 2, 40 000 Čakovec, tel: 040 39 09 20
e mail: mirela.igrec@ck.t-com.hr, gluhi.cakovec@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Zagrebačke županije - Samobor

J. Komparea 5, 10 430 Samobor, tel: 01 33 62 055
e mail: udruga.gluhih@zg.t-com.hr, ugingsamobor@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Nova Gradiška

Slavonskih graničara 34, 35 000 Nova Gradiška, tel: 035 33 31 15
e mail: josip.bošnjak@zg.t-com.hr udruga.gluhih.ng@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih osoba Požeško-slavonske županije

Sokolova 5, 35 000 Požega, tel: 034 27 60 48
e mail: ugno.pozega@gmail.com

Udruga gluhih i nagluhih Ilok

Trg žrtava domovinskog rata 2, 32 236 Ilok, tel: 032 590 243
e mail: andljelko.petrik2@vu.t-com.hr, ugin@vu.t-com.hr

Oštećenja vida

ŠTO SU OŠTEĆENJA VIDA?

Oštećenja vida obuhvaćaju sljepoću i slabovidnost.

SLJEPOĆA

Sljepoća se prema stupnju oštećenja vida dijeli na:

- potpuni gubitak osjeta svjetla (amauroza) ili na osjet svjetla bez ili s projekcijom svjetla;
- ostatak vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,02 (brojenje prstiju na udaljenosti od 1 metra) ili manje;
- ostatak oštine vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,02 do 0,05;
- ostatak centralnog vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju do 0,25 uz suženje vidnog polja na 20 stupnjeva ili ispod 20 stupnjeva;
- koncentrično suženje vidnog polja oba oka s vidnim poljem širine 5 stupnjeva do 10 stupnjeva oko centralne fiksacijske točke;
- neodređeno ili nespecificirano.

Sljepoćom u smislu potrebe edukacije na Brailleovom pismu smatra se nesposobnost čitanja slova ili znakova veličine Jaeger 8 na blizinu.

SLABOVIDNOST

Slabovidnost podrazumijeva senzorički poremećaj i definira smanjenu vidnu oštrinu oka. Može se javiti na jednom ili oba oka.

Slabovidnost se prema stupnju oštećenja vida dijeli na:

- oštrinu vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,1 do 0,3 i manje;
- oštrinu vida na boljem oku uz najbolju moguću korekciju od 0,3 do 0,4;
- neodređeno ili nespecificirano.

Uzroci nastanka

Kod djece sljepoća i visoka slabovidnost najčešće nastaju zbog dječjeg glaukoma i urođenih malformacija oka, urođene katarakte, raznih trauma (mehaničkih, kemijskih, termičkih), perinatalnih i postnatalnih posljedica, općih infekcija koje se lokaliziraju i na oku, strabizma i ambliopie, tumora oka i retinopatije nedonoščadi.

Kod odraslih sljepoća i visoka slabovidnost najčešće nastaju zbog trauma, miopije, odvajanja mrežnice, dijabetesa, katarakte, glaukoma, retinitisa pigmentose, tumora, te degenerativnih bolesti oka (retinitis pigmentosa, suhi i eksudativni AMD, Statgardtova bolest).

Kod starijih sljepoća i visoka slabovidnost najčešće nastaju zbog glaukoma, dijabetesa i kardiovaskularnih bolesti, odvajanja mrežnice, katarakte (mrene), tumora te degenerativnih bolesti oka.

Teškoće s kojima se suočavaju slijepi i visoko slabovidne osobe i pomagala koja koriste

Najčešće teškoće s kojima se suočavaju slijepi i visoko slabovidne osobe, osim zdravstvenih problema, jesu orijentacija i mobilitet te vrlo često i komunikacija.

Videći vodič, štap za slijepi, elektronska pomagala i pas vodič pomažu u orijentaciji i kretanju slijepi osobe radi ostvarivanja što neovisnijeg življenja.

Za obuku kretanja uz pomoć psa vodiča i tehniku bijelog štapa nadležna je Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet.

Za detaljnije informacije obratiti se

HRVATSKOJ UDRUZI ZA ŠKOLOVANJE PASA VODIČA I MOBILITET - HUŠPVM

Trg bana Josipa Jelačića 3/1, 10 000 Zagreb, tel: 01 4816 155
e-mail: udruga@psivodici.hr

HRVATSKOM SAVEZU SLIJEPIH - HSS

Draškovićeve 80, 10 000 Zagreb, tel: 01 4812 501, fax: 01 4812 507
e-mail: hrvatski@savez-slijepih.hr

ili udrugama članicama

Udruga slijepih Zagreb

Draškovićeva 80/3, 10000 Zagreb, tel: 01 48 11 123
e-mail: udruga.slijepih.zagreb@zg.t-com.hr

Udruga slijepih Krapinsko-zagorske županije

Magistratska 12, 49000 Krapina, tel: 049 37 18 28
e-mail: udruga.slijepih@kr.t-com.hr

Udruga slijepih grada Siska i dijela SMŽ

Ivana Meštrovića 32, 44000 Sisak, tel: 044/ 54 75 11
e-mail: udruga-slijepih-sisak@sk.t-com.hr

Udruga slijepih Karlovačke županije

Štrosmajerov trg 2, PP 176, 47000 Karlovac, tel: 047 61 42 42
e-mail: udruga.slijepih@ka.t-com.hr

Udruga slijepih Varaždinske županije

Trg slobode 10, p.p. 163 , 42000 Varaždin, tel/fax: 042 21 31 85
e-mail: udruga.slijepih.varazdin@vz.t-com.hr

Udruga slijepih Koprivničko-križevačke županije

Josipa Vargovića 2/I, 48000 Koprivnica, tel: 048 62 50 58
e-mail: info@uskz.hr; udruga.slijepih.kc-kz.zupanije@kc.t-com.hr

---

Udruga slijepih Bjelovar

Gundulićeva 1, 43000 Bjelovar, p.p.124, tel: 043/ 24 50 22
e-mail: udruga.invalida.bjelovar@bj.t-com.hr, ured@slijepi-bjelovar.com

---

Udruga slijepih Primorsko-goranske županije

Pavlinski trg 4, 51000 Rijeka, tel: 051/ 33 60 90
e-mail: uspgz@inet.hr

Društvo slijepih i slabovidnih Ličko-senjske županije

Kralja Zvonimira 24/2, 53220 Otočac, tel: 053 77 16 40
e-mail: dss-lic-senj-zup@gs.t-com.hr

Organizacija slijepih Virovitičko-podravske županije

Trg bana Josipa Jelačića 9, 33000 Virovitica, tel: 033/ 72 11 90
e-mail: organizacija.slijepih@vt.t-com.hr

Udruga slijepih Požeško-slavonske županije

Sokolova 5, 34000 Požega, tel: 034 27 34 57; 034 31 21 53
e-mail: udruga.slijepih@po.t-com.hr

Udruga slijepih Brodsko-posavske županije

Starčevićeva 58, 35000 Slavonski Brod, tel: 035 40 41 60, 035 40 41 61
e-mail: udruga-slijepih-bpz@sb.htnet.hr

Udruga slijepih Zadarske županije

Poljana Požarišće 1, 23000 Zadar, tel: 023 25 05 46
e-mail: udruga.slijepih.zadarska.zupanije@zd.t-com.hr

Udruga slijepih Osječko-baranjske županije

Svete Ane 55, 31000 Osijek, tel: 031 37 30 10,
e-mail: udruga.slijepihosijek@gmail.com

Udruga slijepih Županije šibensko-kninske

Zadarska 4, 22000 Šibenik, tel: 022 21 67 73
e-mail: udruga.slijepih.sibenik@si.t-com.hr

Udruga slijepih Vukovarsko-srijemske županije

Reljkovićeve 2, 32100 Vinkovci, tel: 032 33 20 95
e-mail: udruga-slijepih-vs@vk.htnet.hr

Županijska udruga slijepih Split

Zagrebačka 17, 21000 Split, tel: 021 48 36 55
e-mail: split@udrugaslijepih.hr

Udruga slijepih županije Istarske - Pula

Zadarska 40, 52100 Pula, tel: 052 54 34 94
e-mail: udruga-slijepih-zupanije-istarske@pu.t-com.hr

Udruga slijepih Dubrovačko-neretvanske županije

Marojice Kaboge 10, 20000 Dubrovnik, tel: 020 32 37 53
e-mail: udruga.slijepih.du@du.t-com.hr

Udruga slijepih Međimurske županija

Kralja Tomislava 34, 40000 Čakovec, tel: 040 31 19 55, 040 31 02 13
e-mail: udruga-slijepih-medimurja@inet.hr

Udruga slijepih grada Kutine

Augusta Šenoa 2, 44320 Kutina, tel: 044 68 44 70
e-mail: udruga.slijepih.grad.kutine@sk.t-com.hr

Udruga slijepih Našice

Trg I. Kršnjavija 5, 34500 Našice, tel: 031/ 61 43 97

Udruga sljepih Ogulin

J.J. Strosmajera 8, 47300 Ogulin, p. p. 80, tel: 047 52 21 04
e-mail: udruga.sljepih.ogulin@gmail.com

Udruga sljepih Pakrac - Lipik

Brače Radića 13, 34550 Pakrac, tel: 034 41 20 68
e-mail: udruga.sljepih.pakrac-lipik@po.t-com.hr

Udruga sljepih Daruvar

P. Preradovića 26, 43500 Daruvar, tel: 043 33 10 22
e-mail: uid@bj.t-com.hr

Udruga sljepih Nova Gradiška

Slavonskih Graničara 7/1, Nova Gradiška, tel: 035 36 29 69
e-mail: udruga.sljepih.nova.gradiska@sb.t-com.hr

Udruga sljepih grada Karlovca i Karlovačke županije

A. Starčevića 22, 47000 Karlovac, tel: 047 41 26 16
e-mail: udruga@uska.hr

Gluhosljepoća

ŠTO JE GLUHOSLJEPOĆA?

Gluhosljepoća je specifično i jedinstveno dvostruko senzoričko oštećenje sluha i vida u različitim mogućim kombinacijama intenziteta i to: naglušost i slabovidnost, gluhoća i slabovidnost, sljepoća i naglušost te praktična gluhosljepoća.

Gluhoslijepom osobom se može smatrati i ona osoba koja uz postojeću gluhoću/naglušost ima prognozu progresivnog oštećenja vida ili kad uz postojeću sljepoću/slabovidnost ima prognozu progresivnog oštećenja sluha. Isto tako, u pripadajuće klasifikacijske grupe ubrajaju se i gluhoslijepe osobe s karakterističnim sindromima (Usher sindrom, Charge sindrom).

KLASIFIKACIJA

Postoje četiri osnovne kategorije gluhosljepoće temeljene na kombinaciji intenziteta oštećenja vida, odnosno sluha:

- gluhoća-sljepoća,
- naglušost-slabovidnost,
- gluhoća-slabovidnost,
- sljepoća-naglušost.

Gluhosljepoća se može klasificirati i prema uzrocima nastanka oštećenja vida i sluha. Osim toga postoji i daljnja podjela gluhosljepoće s obzirom na vrijeme nastanka oštećenja na:

- stečenu i
- urođenu gluhosljepoću.

Glavna razlika između urođene i stečene gluhosljepoće temelji se na formiranju jezičnog sustava komunikacije. Djeca i gluhoslijepe osobe s urođenom gluhosljepošću imaju velikih poteškoća u usvajanju pojmova i obično se zadržavaju na predmetima značenja, taktilnim i drugim znakovima koje koriste za komuniciranje. Samo mali broj takve djece uspijeva dostići značajan napredak u govorno-jezičnom razvoju. Osobe sa stečenom gluhosljepošću obično imaju već formiran jezični sustav pa od trenutka kad ih je zadesila gluhosljepoća zahtijevaju samo određenu modifikaciju, odnosno prilagodbu u komunikaciji s drugim ljudima i pristupima informacijama.

Primjerice osoba koja je od rođenja gluha usvojila je znakovni jezik kojim se sporazumijevala. Nastankom oštećenja vida nije više u mogućnosti percipirati vizualne znakove, stoga je potrebna modifikacija sa znakovnog jezika na taktilni znakovni jezik. Dakle, gluhoslijepa osoba sada te iste znakove može percipirati taktilnim putem.

Teškoće s kojima se suočavaju gluhoslijepa osoba

Gluhoslijepoća predstavlja veliki izazov u današnje doba jer zahtjeva određene prilagodbe i posebnosti u komunikaciji, orijentaciji i pristupu informacijama budući da 95% informacija i spoznaja dolazi putem vida i sluha. Potrebno je mnogo znanja, upornosti, strpljenja i kreativnosti da se pronađu najbolji načini za prevladavanje audiovizualnih zapreka do pronalaženja optimalnih uvjeta za uspostavljanje dvosmjerne komunikacije.

Gluhoslijepa osoba upotrebljava razne modificirane tehnike da bi nadvladala ograničenja u percepciji. Te tehnike drugačije su od onih koje koriste slijepa osoba, a i od onih koje koriste gluhe osobe. Najrašireniji oblik prepoznavanja gluhoslijepoće je crveno-bijeli štap i simboli u kojima dominira grafički prikaz oka i uha.

Za detaljnije informacije obratiti se

HRVATSKOJ UDRUZI GLUHOSLIJEPIH OSOBA „DODIR“

Vodnikova 8, 10000 Zagreb, tel: 01 4875 431, fax: 01 4875 432

e-mail: dodir@dodir.hr

EDUKACIJOM MLADIH DO OSTVARIVANJA LJUDSKIH PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM

The illustration depicts a house-like structure where the roof is a large book with the text "OSOBE S INVALIDITETOM" written across it. The walls are composed of several smaller books stacked vertically. On the left side, the books are labeled: "MULTIPLA SKLEROZA", "MIŠIĆNA DISTROFIJA", "MENTALNA RETARDACIJA", and "SLJEPOĆA". On the right side, the books are labeled: "CEREBRALNA PARALIZA", "PARAPLEGIJA TETRAPLEGIJA", "GLUHOĆA", and "GLUHO-SLJEPOĆA". In the center, a group of seven diverse children, including one in a wheelchair, are standing on a small patch of grass, looking towards the viewer.

Projekt financira

 REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA